Przedmowa

Dobry obyczaj akademicki nakazuje, aby okazywać cześć i szacunek Jubilatom. W roku 2003 przypada 70. rocznica urodzin profesora Tadeusza Mendla. Z tej okazji grono Jego przyjaciół i kolegów postanowiło uczcić Jubilata składając swoje artykuły do specjalnie przygotowanego Zeszytu Naukowego. Klamrą spinającą wszystkie opracowania jest tytuł Zeszytu: „Współczesne tendencje w zarządzaniu". W istocie prezentowane tu artykuły podejmują i oświetlają jakąś cząstkę dyskusji, która toczy się obecnie na forum nauki o organizacji i zarządzaniu. Warto zwrócić uwagę na tematykę opracowań – jest ona zróżnicowana i wielowątkowa, tak jak wielowątkowa jest współczesna dyskusja na forum ogólnopolskim. Jest w niej wiele znaków zapytania, prób nowego spojrzenia, odrzucenia mitów i barier, porządkowania pewnych kwestii, przedstawienia wytycznych o charakterze praktycznym, a także krytyka mód we współczesnym zarządzaniu.

Zeszyt otwiera artykuł P. Banaszyka i R. Fimińskiej-Banaszyk. Autorzy podejmują w nim ważną dyskusję wyłaniającą się ze stosowania nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Z dyskusji wynika potrzeba redefinicji niektórych pojęć i podejść funkcjonujących na gruncie teorii organizacji i zarządzania, a także nowych interpretacji w dydaktyce.

K. Dobrzański zajął się w swym opracowaniu problematyką zarządzania w organizacjach niedochodowych. Organizacje te zaczynają odgrywać coraz większą rolę w polskich realiach społeczno-gospodarczych. Stąd, zdaniem autora artykułu, istnieje pilna potrzeba dyskusji na temat zarządzania tego rodzaju organizacjami.

Z kolei K. Krzakiewicz podjął problematykę kryzysu w organizacji oraz zarządzania ryzykiem. Oba te zjawiska (kryzys i ryzyko) towarzyszą przedsiębiorstwom od momentu powstania gospodarki rynkowej. W swym opracowaniu K. Krzakiewicz przedstawia pewne nowe aspekty kryzysu i ryzyka w świetle najnowszej literatury przedmiotu.

W nauce o organizacji i zarządzaniu funkcjonują fikcje organizacyjne, mity i działania pozorne. Jednym z takich mitów jest przeświadczenie, że przedsiębiorstwo ma wymiar tylko ekonomiczny. J. Majchrzak rozprawia się z tym mitem i przytacza racjonalne uzasadnienie swoich tez. Artykuł jest ważnym wkładem do dyskusji nad społecznym wymiarem zarządzania.

Przełom XX i XXI wieku nazywany jest często erą informacji, a sama informacja uznawana jest za czwarty, obok ziemi, pracy i kapitału, czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego. Mimo nastania tej ery, menedżerowie narzekają na

brak informacji, twierdzą, że znajdują się w sytuacji luki informacyjnej. Luki tej nie da się jednak zamknąć ponieważ decydują o tym określone czynniki. Warto mieć świadomość występowania luki informacyjnej i trudności w jej domykaniu. Tę interesującą problematykę podejmuje w swoim opracowaniu A. Milecki.

Z kolei B. Skowron-Mielnik przedstawiła trzy tendencje, które występują obecnie w zarządzaniu czasem pracy. Są to: stabilizacja wymiaru, elastyczność rozkładu i decentralizacja uprawnień w dysponowaniu czasem. Te tendencje ujawniają się przede wszystkim w Europie, a więc odnoszą się również do Polski. Autorka zauważa, że w cień odchodzą tradycyjne modele zatrudnienia i pojawiają się nowe. Akceptacja nowych modeli zatrudnienia wymaga zmian, przede wszystkim w mentalności pracowników.

Zależnością między kulturą organizacyjną a strategią zajął się A. Stańda. Autor uważa, że zależności te mają podstawowe znaczenie dla sprawności funkcjonowania organizacji. Przesunięcie akcentu na „miękkie" czynniki zarządzania, do których niewątpliwie należy kultura, jest podejmowane w literaturze od niedawna. Artykuł odkrywa, nowe, interesujące pole badań. Wnioski z tych badań mogą mieć duże znaczenie dla teorii i praktyki zarządzania.

Dyskusje na temat statusu teorii organizacji i zarządzania, jej roli, czy porządkowania wewnętrznej struktury są raczej rzadko podejmowane na łamach literatury. Z uznaniem więc trzeba powitać inicjatywę H. Witczaka, który podjął próbę systematyzacji teorii organizacji i zarządzania. Autor ukazuje w artykule swoje oryginalne poglądy, które mogą wywołać polemikę. Można wyrazić nadzieję, że będzie ona miała twórczy charakter i przyczyni się do wzbogacenia wiedzy o zarządzaniu.

Ostatnie z zamieszczonych opracowań ma charakter polemiczny. K. Zimniewicz przedstawia w nim uwagi na temat książki Sengea *Piąta dyscyplina*. Autor artykułu zauważa, że książka jest przereklamowana, a jej treści, szczególnie w części pierwszej, znane są już literaturze od dawna.

Podsumowując, można zauważyć, że autorzy artykułów przedstawiają współczesne tendencje w zarządzaniu. Dyskusja, którą ujmuje niniejszy Zeszyt Naukowy ma, jak widać, charakter wielowątkowy, podobnie jak dyskusja występująca na forum ogólnopolskim. Dyskusję tę autorzy Zeszytu dedykują Profesorowi Tadeuszowi Mendlowi w 70. rocznicę urodzin.

Kazimierz Zimniewicz

Obrazy organizacji
SKUTECZNE STRATEGIE
MACHIAVELLI I ZARZĄDZANIE